

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Nalog o reparacijama (Javna sednica)

Strana 1

1 Petak, 29. novembar 2024.

2 [Javna sednica]

3 [Nalog o reparacijama]

4 [Pjeter Shala ne prisustvuje zasedanju]

5 --- Po početku zasedanja u 11:00h

6 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Dobro jutro.

7 Želim dobrodošlicu svima u sudnici.

8 Molim sudskog službenika da najavi predmet.

9 SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Dobro jutro, časni sude. Ovo
10 je predmet broj KSC-BC-2020-04, Specijalizovani tužilac protiv
11 Pjetera Shale.

12 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Hvala.

13 Pre svega, molim strane u postupku da se predstave.

14 Najpre pozivam da -- sudsk -- zastupnika žrtava da to učini.

15 G. LAWS: [Prevod] Dobar dan, časni sude. Ja sam Simon
16 Laws i zastupam žrtve u ovom predmetu, a danas sam u sudnici
17 prisutan zajedno sa zastupnicom Mariom Radziejowskom.

18 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Hvala.

19 Sada se obraćam obradi [sic].

20 Branioče, možete li da predstavite članove tima odbrane?

21 G. GILISSEN: [Prevod] Hvala, časni sude i dobro jutro. Ja
22 sam g. Gilissen. G. Shala nije sa nama. Kao što vam je
23 poznato, sa mnom je moj kobranilac g. Aouini i gđa Petravica,
24 naš referent za predmet.

25 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Hvala.

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Nalog o reparacijama (Javna sednica)

Strana 2

1 Radi zapisnika napominjem da g. Shala nije prisutan u
2 tužnici [sic].

3 Tužioče, izvolite, imate reč.

4 G. DE MINICIS: [Prevod] Dobro jutro, časni sude.
5 Specijalizovano tužilaštvo zastupaju zamenik Specijalizovanog
6 tužilaštva, Ward Ferdinandusse i Filippo de Minicis, to sam
7 ja.

8 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Hvala.

9 Sada se obraćam sekretarijatu. Izvolite, imate reč.

10 SUDSKI SEKRETAR: [Prevod] Dobro jutro, časni sude. Ja sam
11 Fidelma Donlon, sekretar, a sa mnom je jon -- Jonas Nilsson,
12 zamenik sekretara i Tadeja Novinc, načelnik odeljenja za žrtve
13 koje učestvuju u postupku.

14 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA VELDT-FOGLIA: [Prevod] Hvala.

15 Radi zapisnika napominjem da ste sada pred pretresnim
16 panelom 1, u čijem sastavu su sudija Dekkers, sudija Bitti,
17 sudija Mikula kao rezervni sudija i ja.

18 Ovo je predmet Specijalizovani tužilac protiv Pjetera
19 Shale. Sada ću izneti sažetak naloga o reparacijama u ovom
20 predmetu. Taj nalog će biti izrečen na javnoj su -- sednici, a
21 sudija Bitti je postupao kao sudija izvestilac u vezi sa ovim
22 nalogom za reparacije.

23 Mi ćemo pročitati sažetak ključnih zaključaka panela, ali
24 ovaj sažetak nije sastavni deo nago [sic] -- naloga o
25 reperacijama, koji predstavlja jedini merodavni prikaz odluke

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Nalog o reparacijama (Javna sednica)

Strana 3

1 i zaključaka panela. Nemerodavni sažetak će biti raspoloživ na
2 *web site-u* Specijalizovanih veća.

3 Pre svega, panel napominje da je ovo drugi nalog o
4 reparacijama koji izdaju Specijalizovana veća. Panel koristi
5 priliku da naglasi da su reparacije sastavni deo postupaka
6 koji se vode pred Specijalizovanim većima. Od ključnog su
7 značaja za ostvarivanja prava žrtava teških kršenja ljudskih
8 prava i međunarodnog humanitarnog prava.

9 Ovaj nalog o reparacijama izdaje se na osnovu osuđujuće
10 presude izrečene g. Pjeteru Shali 16. jula 2024. godine. Ovaj
11 panel je oglasio g. Shalu krivim po tri tačke optužnice. Za
12 ratne zločine, proizvoljnog lišenja, slobode, mučenja i
13 ubistva, koje je on izvršio kao učesnik u udruženom
14 zločinačkom poduhvatu, približno od 17. maja do 5. juna 1999.
15 godine, u nekadašnjoj fabrici metala u Kukešu, u Albaniji. G.
16 Shali je izrečena kazna zatvora u trajanju od 18 godina, u šta
17 se uračunava vreme provedeno u pritvoru od 16. marta 2021.
18 godine.

19 Podsećam da su žrtvama koje učestvuju u postupku u ovom
20 predmetu određene zaštitne mere. Njihova imena i lični podaci
21 na osnovu kojih bi mogli biti identifikovani, nisu
22 obelodanjeni javnosti. Shodno tome, tokom ovog -- ove sednice,
23 kada budem pominjala žrtve, služiću se šifrovanim nazivima
24 koji su im dodeljeni. Panel je takođe brižljivo razmotrio sve
25 dodatne informacije koje mogu da se obelodane javnosti,

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Nalog o reparacijama (Javna sednica)

Strana 4

1 imajući u vidu i potrebu da se žrtve zaštite i načelo javnosti
2 postupka.

3 Sada ću početi sa sažetkom naloga o reparacijama. Najpre
4 ću dati jedan kratak prikaz toka postupka.

5 9. februara 2023. Panel je odlučio da će postupak o
6 reparacijama biti vođen uporedo sa krivičnim postupkom u ovom
7 predmetu i da će u slučaju da optuženi bude oglašen krivim,
8 žrtve neće biti upućene da započnu građansku parnicu pred
9 kosovim [sic] -- sud -- sudovima, već će sam postupajući panel
10 pred ovim sudom, izdati nalog o reparacijama.

11 4. marta 2024. zastupnik žrtava je dostavio zahtev za
12 repearacije u ime osam žrtava koje su prihvaćene kao žrtve
13 koje učestvuju u postupku.

14 Kako biste stekli sveobuhvatni uvid u merodavno pravo i
15 načela, pozivam vas da pogledate javnu verziju naloga o
16 reparacijama. U sklopu ovog sažetka, naglasila bih pak
17 sledeće.

18 Pred Specijalizovanim većima, svrha reparacija ne sastoji
19 se isključivo u tome da se osuđeno lice kazni, kako je
20 predviđeno članom 44(6) Zakona, već da se konstatuje --
21 ispravi u me -- meri u kojoj je to moguće, šteta koja je
22 naneta žrtvama.

23 U skladu s time, žrtve treba da ostvare svoje pravo na
24 opravdane odgovarajuće i blagovremene reparacije.

25 Što se tiče načela koja se primenjuju na odgovornost

1 osuđenog lica za reparacije, panel konstatuje da nalog za
2 reparacije ne može ići izvan okvira krivičnog dela, za koje je
3 utvrđena odgovornost osuđenog lica i može se izdati isključivo
4 osuđenom licu.

5 Pri utvrđivanju odgovornosti osuđenog lica za reparacije,
6 odgovornost drugih lica, organizacija ili država nije
7 relevantna.

8 Isto tako, imovinsko stanje osuđenog lica, nije
9 relevantno prilikom utvrđivanja njegove odgovornosti za
10 reparacije.

11 Da se sada na kratko osvrnem na to kakav je bio pristup
12 panela, kada je u pitanju ocena dokaza koje je predočio
13 zastupnik žrtava u vezi sa reparacijama.

14 Pre svega, panel se oslanja na činjenične i pravne
15 zaključke donete u prvostepenoj presedi [sic], na osnovu kojih
16 je g. Shala oglašen krivim i na osnovu kojih mu je izrečena
17 kazna.

18 Panel je pored toga razmotrio zahtev za reparacije koje
19 je podneo zastupnik žrtava, podnesak o posledicama krivična
20 dela, kao i izveštaje veštaka koje su dostavili zastupnik
21 žrtava i odbrana o šteti koje je pretrpeo -- koje su pretrpele
22 žrtve u ovom predmetu.

23 Pre nego što pređem na nalog o reparacijama izrečen g.
24 Shali, sažeću sada zaključke panela u vezi sa obimom i
25 stepenom štete koje su pretrpele žrtve koje učestvuju u

1 postupku, u skladu sa pravilom 22(7) Zakona.

2 Počecu od argumenata zastupnika žrtava i odbrane.

3 Zastupnik žrtava tvrdi da je žrtva 01 pretrpela telesna
4 oštećenja, duševnu bol i materijalnu štetu kao posledicu
5 ratnih zločina, proizvoljnog lišenja slobode, mučenje i
6 ubistva koje je izvršio g. Shala.

7 Zastupnik žrtava dalje iznosi da su žrtve 2, 3, 4, 5, 6,
8 7 i 8, pretrpele dugoročnu duševnu bol i materijalnu štetu,
9 kao posledicu ratnih zločina proizvoljnog lišenja slobode i
10 mučenja, koji je g. Shala izvršio nad članom njihove porodice
11 s kojim su bili u bliskom odnosu.

12 Odbrana u odgovoru tvrdi da zastupnik žrtava nije pokazao
13 obim i stepen telesnih odg [sic] -- oštećenja koje je
14 pretrpela žrtva 1, niti na koji način su telesna oštećenja i
15 duševna bol koja je žrtva 1 pretrpela, direktno prouzrokovali
16 krivičnim delima za koje je g. Shala oglašen krivim.

17 Kada je reč o žrtvama 2 do 8, odbrana takođe tvrdi da
18 zastupnik žrtava nije zadovoljio odgovarajući standard
19 dokazivanja u pogledu materijalne štete.

20 Uopštenije, odbrana iznosi da telesna oštećenja i duševna
21 bol žrtava, nisu bili direktna posledica krivična dela za koje
22 je g. Shala oglašen krivim, jer radnje koje su prouzrokovale
23 štetu, nije izvršio g. Shala. Prema tome, tvrdi odbrana, g.
24 Shala nije dužan da žrtvama nadoknati pretrpljenu materijalnu
25 štetu. Odbrana stoga traži da panel odbije zahtev zastupnika

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Nalog o reparacijama (Javna sednica)

Strana 7

1 žrtava za reparacije i da odbije da izda nalog o reparacijama.

2 Sada ću se osvrnuti na zaključke panela.

3 Kratko ću sažeti zaključke panela u pogledu svake žrtva.

4 Počeću od žrtve 1, koja je direktna žrtva.

5 Pre svega, panel se oslonio na zaključke iz prvostepene
6 presude, prema kojima su g. Shala i drugi pripadnici
7 Oslobodilačke vojske Kosova, proizvoljno lišili slobode žrtvu
8 1. U daljem govoru, govoreći o Oslobodilačkoj vojsci Kosova,
9 koristiću skraćenicu OVK. Žrtvu su dakle proizvoljno lišili
10 slobode, zatvorili je u fabrici metala u Kukešu i tamo mučili,
11 te je žrtva usled toga pretrpela telesna oštećenja, duševnu
12 bol i materijalnu štetu.

13 Što se tiče telesnih oštećenja koja je pretrpela žrtva 1,
14 panel konstatuje da je žrtva sve vreme zatočeništva surovo
15 zlostavljanja [kao što je prevedeno]. Pripadnici OVK, među
16 kojima je i g. Shala, prebijali su, maltretirali i ponižavali
17 tog zatvorenika sve vreme tokom njegovog zatočeništva. Bio je
18 zatvoren u nehumanim i ponižavajućim uslovima. Žrtvu 1 su
19 tokom zatočeništva udarani između ostalog, metalnim šipkama,
20 palicama za *baseball*, gumenim palicama, a najmanje jednom
21 prilikom i puškom. Zlostavljanje je ponekad trajalo satima.
22 Usled zatočeništva i surovog zlostavljanja, taj zatvorenik je
23 pretrpeo višestruke po -- povrede, uključujući povrede glave.
24 Do današnjeg dana, ima vidljive ožiljke koje su posledica
25 pretpljenog fizičkog zlostavljanja. I dalje trpi bolove u

1 rebrima i kostima, pati od glavobolja.

2 Kada je reč o duševnoj boli koju je pretrpela žrtva 1,
3 panel konstatuje da prilikom zatvaranja u fabrici metala u
4 Kukešu, žrtva 1 nije obavještena zbog čega je ličena slobode,
5 nije znala koliko će dugo biti zatvorena i nije bila u
6 kontaktu sa porodicom, niti sa spoljnim svetom tokom
7 zatočeništva u fabrici metala u Kukešu, zatvorenih označen kao
8 žrtva 1 je čuo kako druge zatvorenike surovo zlostavljaju i
9 video je povrede koje su zadobali [sic]. To je kod njega
10 stvorilo ogromno prisohr [sic] -- psihičko opterećenje.

11 Žrtva 1 i danas ima teške simptome posttraumatskog
12 stresnog poremećaja, bori se za svoju bezbednost i bezbednost
13 svoje porodice i neprestano je na oprezu.

14 Pored toga, kada je reč o pretrpljenoj duševnoj boli,
15 panel napominje da su tamničari u Kukešu žrtvu 1
16 okarakterisali kao kolaboracionistu srpskih vlasti i špijuna.
17 Žrtva 1 je izjavila, da se zbog te stigme oseća kao duboko
18 povređen, zbunjen i izneveren čovek.

19 Što se tiče materijalne štete koju je pretrpela žrtva 1,
20 panel konstatuje da taj čovek ima tako teške simptome
21 posttraumatskog stresnog poremećaja, da nije u stanju da vodi
22 život na isti način kao pre predmetnih događaja, kao ni da
23 izdržava sebe i svoju porodicu. Panel smatra da su krivična
24 dela za koja je osuđen g. Shala i izopštenje iz zajednice koje
25 je usledilo doprineli tome da žrtva izgubi mogućnost da

1 napreduje u životu, da povрати finansijsku nezavisnost i
2 izdržava svoju porodicu.

3 S obzirom na navedeno, panel konstatuje da je žrtva 1
4 pretrpela telesna oštećenja, duševnu bol i materijalnu štetu s
5 dugoročnim posledicama, usled ratnih zločina proizvoljnog
6 lišenja slobode, mučenja i ubistva za koje je g. Shala oglašen
7 krivim.

8 Sada ću preći na žrtve 2 do 8.

9 Panel konstatuje da su žrtve 2 do 8 pretrpele štetu kao
10 indirektna žrtva krivičnih dela proizvoljnog lišenja slobode i
11 mučenja za koje je g. Shala oglašen krivim u odnosu na svedoka
12 W04733. Žrtve 2 do 8 su članovi porodice svedoka W04733. U
13 daljem obraćanju, njih ću nazivati indirektnim žrtvama.

14 Najpre ću izneti zaključke u vezi sa svedokom W04733.
15 Budući da se šteta za koju članovi porodice potražuju
16 obeštećenje, odnosi na njega.

17 Panel podseća da je u prvostepenoj presudi van razumne
18 sumnje utvrđeno da su pripadnici OVK, među kojima i g. Shala
19 proizvoljno lišili slobode svedoka W04733, zlostavljali ga u
20 fabrici metala u Kukešu, kao i drugi zatvorenici, svedonik
21 [sic] -- sve -- svedok W04733, bio je zatvoren u nehumanim i
22 ponižavajućim uslovima. Svedok W04733, bio je izložen čestom i
23 brutalnom premlaćivanju, a među onima koji su ga tukli bio je
24 i g. Shala. Svedok je usled tog zlostavljanja zadobio više
25 povreda i ožiljaka, uključujući ožiljak na čelu, ožiljke od

1 opek -- opekotina na grudima i ramenu, povredu lakta i
2 polomljene zube.

3 Panel dalje podseća da je svedok W04733, kao i drugi
4 zatvorenici u fabrici metala u Kukešu, živeo u stalnom strahu
5 i bio je izložen brutalnom postupanju, video je druge
6 zatvorenike kako pate i kako ih ponižavaju pripadnici OVK,
7 uključujući i g. Shalu, a i samog svedoka su prebijali i
8 ponižavali u pristu -- u prisustvu drugih. U više navrata su
9 ga saslušavali i optuživali sa saradnju sa srpskim vlastima.
10 To je ostavilo duboke dugotrajne posledice na psihičko
11 zdravlje svedoka. Svedok W04733, izjavio je da pati od noćnih
12 mora i da je neprestano pod stresom. Pored toga, postao je
13 razdražljiv, u stalnom strahu i na oprezu, pa se plašio čak i
14 da ode kod lekara, iako je u fabrici metala u Kukešu zadobio
15 teške povrede.

16 Panel napominje, da su se posledice proizvoljnog lišenja
17 slobode i zlostavljanja svedoka W04733, na njegovo telesno i
18 duševno zdravlje strahovito odrazile na članove njegove
19 porodice, tj. na indirektno žrtve.

20 Kada je reč o duševnoj boli koje su pretrpele indirektno
21 žrtve. Te žrtve su objasnile da su bile uplašene i anksiozne
22 zbog toga što posle št [sic] -- hapšenja svedoka W04733, nisu
23 znale gde se on nalazi. Pored toga, ispričale su da su bile
24 potresene kada su videle u kakvom je fizičkom i psihičkom
25 stanju bio svedok W04733, kada je pušten na slobodu. Članovi

1 njegove porodice su pretrpeli duševnu bol, i zbog dugoročnih
2 posledica koje su zatvaranje i zlostavila [sic] -- ostavili na
3 fizičko i psihičko stanje svedoka, morali su da se suoče i
4 naviknu na promene u ličnosti i ponašanju svedoka, kao i na
5 ispoljavanje njegovih trauma.

6 Trojica sinova svedoka izjavili su da je njihov otac bio
7 "uništen", da je postao "agresivan" i da nije bio onaj stari i
8 da je bio "slomljen". Žrtva 3 je objasnila da su krivična dela
9 izvršena nad svedokom W04733, ostavila posledice na "zdravlje
10 svih članova porodice, jer su i oni bili traumatizovani,
11 morali su da se leče, da uzimaju lekove."

12 Na kraju, zbog optužbi koji su pripadnici OVK iznosili na
13 račun svedoka W04733, stigmatizovana je cela porodica. Oni se
14 zbog toga ne osećaju bezbedno, jer se pribojavaju da bi im se
15 još nešto loše moglo dogoditi.

16 Što se tiče materijalne štete, panel podseća da zbog
17 proizvoljnog lišenja slobode i zlostavljanja u fabrici metala
18 u Kukešu, svedok W04733, po povratku više nije bio u stanju da
19 izdržava svoju porodicu. Time je porodici uskraćen glavni
20 izvor prihoda.

21 Panel uz to konstatuje da su inderektne [sic] žrtve imale
22 izvesne dodatne troškove, vezane za lečenje telesnih povreda
23 koje je svedok W04733 zadobio u fabrici metala u Kukešu, kao i
24 zbog njegovog zdravstvenog stanja, koje se s godinama sve više
25 pogoršavalo.

1 Na kraju, panel napominje da je zbog krivičnih dela
2 izvršenih nad svedokom W04733 u fabrici metala u Kukešu, i
3 stigmatizacije koje je usledila, njegova porodica živela u
4 strahu za bezbednost, i zbog toga donosila odluke, koje su joj
5 ograničavale izgleda za budućnost.

6 Uzimajući sve navedeno u obzir, panel zaključuje da su
7 žrtve 2 do 8, zbog ratnih zločina proizvoljnog lišenja i
8 slobode i mučenja svedoka W04733, za koje je o -- osuđen g.
9 Shala, pretrpele i duševnu bol i materijalnu štetu s
10 dugoročnim posledicama.

11 Ovim se završavaju zaključci panela o obimu i stepemu
12 [sic] štete koje su pretrpele žrtve. Sada prelazim na nalog o
13 reparacijama izrečen g. Shali.

14 Ovaj nalog o reparacijama izriče se direktno g. Shali.
15 Korisnici prava na reparacije, su žrtve označene brojevima 1
16 do 8.

17 Kad je reč o tipovima i modalitetima reparacija, panel je
18 odlučio sledeće:

19 Panel u svojoj odluci napominje da osuđujuća presuda i
20 izrečena kazna, već predstavljaju izvesni oblik pravne zaštite
21 osam žrtava u ovom predmetu, u ime priznanja njihove patnje.
22 Reparacijama se žrtvama pruža prilika da traže i dobiju pravdu
23 za krivična dela izvršena protiv njih ili članova njihove
24 porodice pre više od dve decenije. Na kraju, reparacijama se
25 dodatno potvrđuje pravo žrtava, njihovih porodica i zajednica

1 da saznaju istinu.

2 Iz navedenih razloga, koji su izneti u nalogu o
3 reparacijama, panel zaključuje da kompenzacija dosuđena svakoj
4 od osam žrtava, predstavlja najadekvatniju vrstu reparacija u
5 ovom predmetu. Po mišljenju panela, tom kompenzacijom će se u
6 izvesnoj meri obezbediti finansijska pomoć žrtvama.

7 Sada ću preći na obim finansijske obaveze g. Shale za
8 isplatu reparacija i počecu od zahteva zastupnika žrtava.

9 Zastupnik žrtava tražio je za žrtvu 1, 10.000 evra za
10 telesna oštećenja, 30.000 evra za duševnu bol i 60.000 evra za
11 materijalnu štetu.

12 Kada je reč o žrtvi 3, zastupnik žrtava tražio je 10.000
13 evra za duševnu bol.

14 Kada je reč o žrtvama 2, 4, 5, 6, 7 i 8, zastupnik žrtava
15 tražio je za svaku od njih po 8.000 evra za duševnu bol.

16 Na kraju, zastupnik žrtava tražio je da se indirektnim
17 žrtvama 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8, zajedno isplati ukupan iznos od
18 50.000 evra na ime materijalne štete.

19 Sada ću preći na odluku panela u vezi sa obimom
20 odgovornosti g. Shale za reparacije, odn. njegove finansijske
21 obaveze za reparacije.

22 Najpre, g. Shala je obavezan da nadoknadi štetu nanetu
23 svim direktnim i indirektnim žrtvama krivična dela za koja je
24 osuđen, bez obzira na različite vidove krivične odgovornosti
25 po kojima je osuđen i bez obzira na to da li su i druga lica

1 doprinela proistekloj šteti.

2 Zatim, panel treba da odredi iznos za svaku vrstu štete,
3 kao i ukupan iznos finansijske obaveze g. Shale, koji u smislu
4 člana 22, stav 3 zakona smatra opravdanom.

5 Uz to, prilikom određivanja iznosa finansijske obaveze g.
6 Shale, panel je uzeo u obzir obim i stepen štete koju je
7 pretrpelo osam žrtava kao i zahtev za reparacije koje je
8 podneo zastupnik žrtava. Panel je takođe uzeo u obzir
9 relevantno zakonodavstvo Kosova. Njime su uređenja prava i
10 beneficije različitih kategorija lica pogođenih oružanim
11 sukobom na Kosovu 1998. i 1999. godine. Te kategorije
12 obuhvataju borce i civile kojima je naneta šteta tokom
13 oružanog sukoba, lica koja su učestvovala u ratnim naporima i
14 članove porodica preminulih ili nestalih pripadnika
15 Oslobodilačke vojske Kosova i civila. Panel se tim propisima
16 rukovodio kao referentnim merilom, prilikom određivanja iznosa
17 reparacija koji smatra razumnim u kontekstu Kosova.

18 Panel je uzeo u obzir i uputstvo za određivanje
19 orijentacionih kriterijuma i visine pravične novčane naknade
20 za nematerijalnu štetu. U daljem tekstu, to ćemo pominjati kao
21 kosovsko uputstvo, na koju se pozivaju i zastupnik žrtava i
22 odbrana. Panel napominje da je kosovsko uputstvo zamišljeno
23 samo kao orijentir u građanskim parnicama pred sudovima Kosova
24 i kao takvo se direktno ne primenjuje u postupcima za
25 reparacije u vezi sa ratnim zločinima i zločinima protiv

1 čovečnosti pred specijalizovanim većima. Panel ga stoga smatra
2 relevantnim, samo u meri u kojoj može da posluži pri proceni
3 novčane naknade za pretrpljenu štetu, imajući u vidu aktuelnu
4 ekonomsku situaciju na Kosovu.

5 Panel je uzeo u obzir i izveštaje veštaka u vezi sa
6 materijalnom štetom koju su podneli zastupnik žrtava i odbrana
7 u daljem obraćanju, izveštaj veštaka, zastupnika žrtava i
8 izveštaj veštaka odbrane.

9 Panel ima u vidu izveštaj veštaka zastupnika žrtava u
10 kome je izneo procenu materijalne štete, koju su žrtva 01 i
11 indirektno žrtve 2 do 8, pretrpele usled krivičnih dela koje
12 je g. Shala izvršio nad žrtvom 1 i svedokom W04733. Te procene
13 odražavaju razmere materijalne štete koju je pretrpela svaka
14 od žrtava, kao što se čini u redovnim postupcima za nanetu
15 povredu, odn. kompenzaciju. Pored toga, procenjeni iznosi su
16 znatno veći od onih koje je zastupnik žrtava tražio za svaku
17 od žrtava. Budući da su iznosi u izveštaju isključivo
18 indikativne prirode, panel smatra da može da ih uzme u obzir,
19 ali nije dužan da ih se pridržava pri utvrđivanju iznosa
20 reparacije.

21 Panel se nije oslonio na procene iz izveštaja veštaka
22 odbrane, jer taj izveštaj ima niz ozbiljnih nedostataka koji
23 se odražavaju na sadržaj i ispravnost njegovih zaključaka.

24 Na kraju, s obzirom na iznete konstatacije, panel
25 zaključuje da iznosi koje je zatražio zastupnik žrtava

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Nalog o reparacijama (Javna sednica)

Strana 16

1 odražavaju obim i stepen štete koju je pretrpelo osam žrtava i
2 da su opravdani u smislu člana 22, stav 3 Zakona.

3 S obzirom na sve iznete faktore, imajući u vidu obim i
4 stepen štete koje su pretrpele direktne i indirektne žrtve i
5 ceneći ostale neutvrđene činjenice u korist osuđenog, panel
6 određuje da je ukupan iznos reparacija koji g. Shala treba da
7 prati 208.000 evra.

8 Prema tome, g. Shali se nalaži da plati na ime
9 kompenzacije za nanetu štetu:

10 100.000 evra žrtvi 1;

11 10.000 evra žrtvi 3;

12 po 8.000 žrtvama 2, 4, 5, 6, 7 i 8;

13 i ukupno 50.000 žrt [sic] -- evra žrtvama 2, 3, 4, 5, 6,
14 7 i 8 zajedno.

15 Time je zaključena odluka panela u vezi sa finansijskom -
16 - finansijskim obavezama g. Shale za isplatu reparacija.

17 Poslednji deo naloga o reparacijama odnosi se na njegovo
18 sprovođenje i izvršenje.

19 Počinjemo sa praćenjem i nadzorom. Panel napominje da
20 njegova nadležnost u ovom predmetu prestaje donošenjem ovog
21 naloga o reparacijama. Panel stoga poziva predsednicu
22 Specijalizovanih veća da odredi sudiju pojedinca koji će biti
23 zadužen za praćenje i nadzor nad sprovođenjem i izvršenjem
24 ovog naloga o reparacijama.

25 Sada prelazimo na pitanje finansijskih sredstava za

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Nalog o reparacijama (Javna sednica)

Strana 17

1 potrebe naloga o reparacijama, prvo od strane osuđenog lica.

2 Kad je reč o izvršenju naloga o reparacijama, panel
3 podseća da je isključivo g. Shala odgovoran za isplatu žrtvama
4 naknade koju je ovaj panel dosudio. Panel međutim napominje da
5 u trenutku donošenja ovog naloga o reparacijama, nema
6 indikacija da g. Shala raspolaže sredstvima da u potpunosti
7 izvrši navedeni nalog.

8 S obzirom na tu okolnost, panel će razmotriti koji drugi
9 akteri bi mogli da se uključe u izvršenje naloga o
10 reparacijama.

11 Od strane Kosova. Panel podseća da je u postupku u
12 predmetu -- panel zapaža da je prvi od tih aktera Kosovo i
13 podseća da je u postupku u predmetu Mustafa, ministarstvo
14 pravde Kosova, već obavestilo panel, da žrtve krivičnih dela
15 iz nadležnosti Specijalizovanih veća mogu dobiti kompenzaciju
16 ili restituciju iz programa za naknadu štete žrtvama. Taj
17 program je ustanovljen zakonom o naknadi štete žrtvama
18 zločina. On se primenjuje kada ste ustanovi da osuđeno lice
19 nije u mogućnosti da plati dosuđeni iznos, bilo u potpunosti,
20 bilo delimično.

21 Da bi osigurao anonimnost i bezbednost osam žrtava koje
22 su tražile reparacije u ovom postupku pred Specijalizovanim
23 većima, panel je odlučio da sekretar bude instanca koja u
24 koordinaciji sa zastupnika žrtava, u ime tih žrtava traži
25 isplatu dosuđene naknade iz programa za naknadu štete žrtava

1 zločina. Panel smatra da po potrebi, sudija pojedinac zadužen
2 za praćenje i nadzor nad sprovođenjem i izvršenjem naloga o
3 reparacijama, može potvrditi da je tim nalogom dosuđena
4 naknada upravo za ovih osam žrtava u čije ime sekretar ili
5 zastupnik žrtava, podnose zahtev komisiji za naknadu štete
6 žrtava zločina.

7 Panel takođe skreće pažnju da je neophodno iznaći i druge
8 načine za potpuno izvršenje naloga o reparacijama. S obzirom
9 na maksimalni iznos koji se može dodeliti iz programa za
10 naknadu štete žrtvama zločina, a koji je niži od iznosa
11 dosuđenog ovim nalogom o reparacijama.

12 Sada ću preći na druge načine izvršenja, odn. na
13 formiranje i uspostavljanje novog mehanizma za reparacije na
14 Kosovu.

15 Panel je uočio da Kosovo još nije preduzelo nikakve
16 konkretne mere za obezbeđivanje sredstava potrebnih za isplatu
17 reparacija žrtvama krivičnih dela iz nadležnosti
18 Specijalizovanih veća Kosova. Panel je takođe uočio da
19 nasuprot tome Kosovo jeste predvidelo potrebu, da se obezbedi
20 finansijska pomoć, za odbranu osumnjičenih i optuženih pred
21 Specijalizovanim većima Kosova, kojima nastavlja da pruža
22 značajnu pomoć.

23 Panel je isto tako zapazio da se odredbe kosovskih zakona
24 o šteti i povredama u kontekstu oružanog sukoba na Kosovu
25 1998. i 1999. godine, tiču isključivo žrtava neprijateljskih,

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Nalog o reparacijama (Javna sednica)

Strana 19

1 tj. srpskih snaga, a ne svih žrtava oružanog sukoba na Kosovu.
2 Po mišljenju panela, takvim zakonima vrši se diskriminacija
3 između žrtava tog oružanog sukoba.

4 Panel je istakao da iako nije ovlašćen da Kosovu naloži
5 isplatu naknada dosuđenih u korist osam žrtava, panel ipak
6 smatra važnim da još jednom podseti Kosovo na obaveze koje
7 Kosovo ima u pogledu prava žrtava na delotvornu pravnu
8 zaštitu, zagarantovanu članom 54 Ustava i međunarodnim
9 ugovorima. To pravo podrazumeva i dužnost da se obezbede
10 uslovi, neophodni za sprovođenje te zaštite.

11 Panel stoga ponovo poziva Kosovo, da donese potrebne
12 zakone i uspostavi mehanizam za reparacije, koji omogućava
13 potpuno obeštećenje žrtava krivična dela iz nadležnosti
14 Specijalizovanih veća. Panel smatra da bi se time u pravnom
15 sistemu Kosova obezbedio jednak tretman za žrtve i osumnjičene
16 ili optužene pred Specijalizovanim većima.

17 Panel je pored toga naglasio, da prilikom uspostavljanja
18 takvog mehanizma za reparacije, treba voditi računa da se on
19 finansira iz budžeta Kosova, isto kao što se odbrana
20 osumnjičenih i optuženih pred Specijalizovanim većima,
21 finansira iz tog budžeta. Po viđenju panela, takva jednakost u
22 korišćenju budžeta Kosova, vodi ostvarivanju mandata
23 Specijalizovanih veća, definisanog u članu 1, stav 2, zakona,
24 koji su podržali i Kosovo i države članice Evropske unije,
25 zajedno sa drugim zemljama kontributorima [kao što je

1 prevedeno], koje finansiraju rad ovog suda.

2 Panel u tom pogledu napominje da je Evropska komisija
3 nedavno istakla sledeće, citiram:

4 "Kosovo je osnovalo fond za pružanje pravne pomoći
5 optuženima, pred Specijalizovanim većima Kosova, kao i
6 finansijsku podršku njihovim porodicama, bez ikakvim dokaza o
7 njihovom materijalnom stanju. Međutim, do sada, nije pružena
8 finansijska podrška žrtvama ratnih zločina, i zločina protiv
9 čovečnosti u postupcima pred Specijalizovanim većima Kosova.
10 Specijalizovana većama Kosova izdala su prvi nalog za
11 reparacije žrtvama. Stoga nije jasno kako će žrtve biti
12 obeštećene, ukoliko optuženi ne rasporeže dovoljnim
13 sredstvima, a Kosovo nema namenski fond. Od ključne je
14 važnosti da Kosovo reši pitanje ovakvog nejednakog
15 postupanja."

16 Panel je podvukao da ukoliko žrtve krivičnih dela iz
17 nadležnosti Specijalizovanih veća ne budu mogle da ostvare
18 svoje pravo na reparacije, to će pravo postati samo
19 deklarativno.

20 Panel u tom pogledu podseća da je u postupku u predmetu
21 Mustafa, dao preporuku da se na inicijativu Specijalizovanih
22 veća osnuje fond za žrtve krivičnih dela iz nadležnosti
23 Specijalizovanih veća, kojim će upravljati sekretar suda. S
24 obzirom na gore opisane obaveze prema žrtvama, taj bi fond u
25 prvom redu trebalo da finansira Kosovo, a mogu ga finansirati

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Nalog o reparacijama (Javna sednica)

Strana 21

1 i druge države i donatori, koji žele da pruže podršku žrtvama.

2 Panel dalje napominje da trenutno postoji mogućnost da
3 Specijalizovana veća prime nenamenske dobrovoljne priloge,
4 kojima bi se delimično mogle finansirati reparacije dodeljene
5 žrtvama pravosnažnim nalogom o reparacijama. U nalogu o
6 reparacijama, navedena je *email* adresa na koju se mogu slati
7 upiti vezani za dobrovoljne donacije.

8 Međutim, panel naglašava da postojanje takve mogućnosti
9 ni na koji način ne oslobađa g. Shalu obaveze da isplati
10 naknadu za osam žrtava, kako je naloženo u nalogu o
11 reparacijama, ni Kosovo obaveze da u razumnom roku izvrši
12 svoje obveze prema žrtvama, tako što će uspostaviti mehanizam
13 za reparacije, kao što je prethodno opisano.

14 Panel stoga, iz navedenih razloga, gospodinu Shali izdaje
15 nalog o reparacijama:

16 Zaključuje da su žrtve 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8
17 zadovoljile standard dokazivanja zasnovan na oceni verovatnoće
18 i time dokazale da su žrtve krivičnih dela za koje je g. Shala
19 oglašen krivim.

20 Odlučuje da odobri reparacije za gore navedene žrtve.

21 Odobrava žrtvi 1 individualne reparacije u vidu naknade
22 za telesna oštećenja, duševnu bol i materijalnu štetu.

23 Individualne i kolektivne reparacije, žrtvama 2, 3, 4, 5, 6, 7
24 i 8, u vidu naknade za njihovu duševnu bol i materijalnu
25 štetu.

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Nalog o reparacijama (Javna sednica)

Strana 22

1 Dosuđuje žrtvama na ime reparacija iznos od 208.000 evra,
2 koje je g. Shala dužan da isplati.

3 Nalaže g. Shali da kao naknadu za nanetu štetu isplati:

4 100.000 evra žrtvi 1 za naneta telesna oštećenja, duševnu
5 bol i materijalnu štetu;

6 po 8.000 evra žrtvama 2, 4, 5, 6, 7 i 8, za nanetu
7 duševnu bol;

8 10.000 evra žrtvi 3 za nanetu duševnu bol; i

9 Ukupno 50.000 evra žrtvama 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8 zajedno,
10 na ime nanete materijalne štete.

11 Zaključuje da je u ovom trenutku g. Shala slabog
12 finansijskog stanja za potrebe izvršenja naloga o
13 reparacijama.

14 Panel nalaže sekretaru da preduzme neophodne korake u
15 cilju izvršenja ovog naloga o reparacijama.

16 Poziva predsednicu Specijalizovanih veća da odredi sudiju
17 pojedinca, koji će biti zadužen za praćenje i nadzor
18 sprovođenja i izvršenje ovog naloga o reparacijama.

19 Poziva Kosovo da uspostavi novi mehanizam za reparacije
20 žrtvama krivičnih dela, iz nadležnosti Specijalizovanih veća,
21 kako bi se ispravile postojeće nejednakosti u pravnom sistemu
22 Kosova, opisane u ovom nalogu o reparacija.

23 I nalaže sekretaru da javnu redigovanu verziju ovog
24 naloga o reparacijama, prosledi vladi Kosova.

25 Time je zaključen sažetak naloga o reparacijama.

1 Sekretarijat će sada dostaviti nalog o reparacijama u
2 elektronskom obliku, a g. Shali će biti uručen overeni
3 primerak naloga u pritvorskom objektu na engleskom jeziku.
4 Prevod na albanski će biti uručen g. Shali čim bude spreman.

5 Na današnji nalog o reparacijama može da se izjavi žalba
6 u skladu sa zakonom i pravilnikom i postupku i postupcima pred
7 Specijalizovanim većima Kosova.

8 Panel se zahvaljuje stranama i učesnicima u postupku što
9 su prisustvovali današnjoj sednici, a zahvaljujemo se osobolju
10 sekretarijata iz različitih službi, za ukazanu pomoć tokom
11 postupka.

12 Panel se takođe zahvaljuje predstavnicima javnosti, koji
13 prate ovu sednicu iz javne galerije, ili putem interneta.

14 Sednica je završena.

15 --- Sednica se završava u 11:42 časova

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25